

УДК 658:005.211/22:005.52:005.591.4

НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ВНУТРІШНЬОГО І ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА КОЖНИЙ З ЕТАПІВ ПРОВЕДЕННЯ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мельник Л.Г., проф., д.е.н., завідувач кафедри економіки та бізнес-адміністрування,

Сумський державний університет, м. Суми, Україна

Таранюк Л.М., доц., к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування,

Сумський державний університет, м. Суми, Україна

Таранюк К.В., к.е.н., асистент кафедри управління, Сумський державний університет, м. Суми, Україна

Анотація — Досліджено проведення реінжинірингу бізнес-процесів, який базується на елементах Х-інжинірингу. Розглянуто концепцію Х-інжиніринга, запропонований методологічний підхід до визначення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на кожний етап проведення реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств, який передбачає формування критеріїв впливу внутрішнього та зовнішнього середовища, вибір підходу до проведення реінжинірингу та інше.

Ключові слова: підприємство, реінжиніринг бізнес-процесів, середовище, Х-інжиніринг, фактор.

Вступ. Постановка проблеми. Як показує практика при проведенні реінжинірингу бізнес-процесів (РБП) в основному враховуються тільки внутрішні чинники, в той час як зовнішня складова залишається поза увагою науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В працях Чампі Дж., які стосуються реінжинірингу бізнес-процесів, не дивлячись на всю його радикальність, було закладено одне значне обмеження: він допомагав змінювати внутрішні процеси компанії, але ці зміни ніяк не впливали на відносини компанії із зовнішнім світом. Який, скажімо, сенс від того, що ви прискорите випуск продукції на 30%, якщо клієнти не зможуть «включити» таку ж швидкість споживання? Реінжині-

ринг, в якому усунуто це обмеження, Чампі Дж. назвав Х-інжинірингом. За його словами, основа залишилася колишньою, але реалізація концепції набула нових рис. Так, у новій концепції Х-інжинірингу перебудові, згідно вимогам сучасного ринку, повинні підлягати не тільки внутрішні процеси компанії, але й її зовнішні процеси (із споживачами, конкурентами, партнерами та глобальною економікою в цілому) [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана теза. Автором Таранюком Л.М. пропонується науково-методологічний підхід до визначення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на кожний з етапів РБП, який базується на елементах Х-інжинірингу.

Постановка завдання. Метою тези є запропонування науково-методологічного підходу впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на кожний з етапів проведення реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств.

Основні завдання: дослідити концепцію Х-інжинірингу, запропонувати методологічний підхід до визначення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на кожний етап проведення реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств, зробити висновки.

Результати дослідження. Дослідимо етапи проведення реінжинірингу бізнес-процесів з урахуванням елементів Х-інжинірингу.

На етапі «Бізнес-планування проекту» Таранюком Л.М. пропонується розробка критеріїв доцільності проведення РБП внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства за допомогою бенчмаркінгу. Автор Таранюк Л.М. доводить, що на даному етапі потрібно зосередити увагу на визначенні необхідності проведення реінжинірингу бізнес-процесів залучаючи запропоновані критерії доцільності проведення РБП враховуючи вплив внутрішнього (бізнес-процеси виробництва, фінансими, збуту, логістики) та зовнішнього середовища (постачальники, замовники, органи місцевого самоврядування, фінансові установи та інші) на діяльність суб'єкту господарювання. Крім того до критеріїв доцільності РБП, які відображають зовнішнє середовище слід додати наступні: виконання договірних зобов'язань постачальниками та замовниками в ході роботи перепроєктованої бізнес-системи, якість матеріалів, послуг постачальників, рівень штрафних санкцій за порушення договірної дисципліни з боку замовників, постачальників при функціонуванні перепроєктованих БП сфери збуту, рівень роботи аналітиків в ході проведення РБП, рівень впливу органів місцевого самоврядування на проведення РБП.

На етапі «Запуск проекту РБП» з урахуванням засад Х-інжинірингу Таранюк Л.М. пропонує вибір підходу до проведення РБП на підставі запропонованих критеріїв доцільності та ефективності проведення РБП з використанням методів стратегічного аналізу, які враховують внутрішні та зовнішні фактори впливу на бізнес процеси компанії, що є результатом більш якісного вибору підходу до РБП. Автор Таранюк Л.М. доводить, що досліджуючи вплив внутрішнього та зовнішнього середовища, можна виявити певні закономірності та специфіку впливу на діяльність підприємства, обравши той підхід до проведення РБП, який буде в більш повній мірі відповідати підвищення ефективності функціонування бізнес-процесів на підприємстві та впливати на створення додаткової вартості промислової продукції.

На етапі «Перепроєктування БП» Таранюк Л.М. пропонує враховувати відбір і перепроєктування БП не тільки внутрішньо-

го середовища, але і зовнішнього середовища (БП замовників, постачальників), що дає змогу застосовувати системний підхід до проведення РБП. Автор Таранюк Л.М. доводить, що на даному етапі команді РБП потрібно зосередити увагу не тільки на перепроєктуванні БП внутрішнього середовища, але і враховувати взаємозв'язок внутрішніх БП з зовнішнім середовищем. Як приклад формування збутової мережі підприємства (створення системи дистриб'юторів, торговельних домів), впровадження процедури закупівель ТМЦ за тендером, враховуючи перепроєктовану бізнес-систему, налагодження ефективної логістичної системи під вимоги виробника та інше.

На етапі «Перевірка результатів» Таранюк Л.М. пропонує відстежувати ступінь змін внутрішнього та зовнішнього середовища та їх відхилення від запланованих норм, що забезпечує більш якісну оцінку результативності проведення РБП. На даному етапі пропонується впроваджувати систему моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища, та відстежувати яким чином дане середовище впливає на перепроєктовані бізнес-процеси, а також аналіз тенденції зміни внутрішнього та зовнішнього середовища та їх відхилення від поточного стану, визначення факторів, які вплинули на відхилення внаслідок перепроєктування бізнес-процесів.

На етапі «Прийняття рішення щодо ефективності РБП» Таранюк Л.М. пропонує проводити моделювання безперервних покращень бізнес-процесів внутрішнього та зовнішнього середовища (постачальники, виробник, замовники) та її реалізації на підприємстві, що дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення стосовно безперервного перепроєктування бізнес-процесів.

Висновки. Запропонований науково-методологічний підхід, дасть змогу більш комплексно підходити до проведення кожного етапу РБП враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники впливу на проведення реінжинірингу бізнес-процесів.

Список використаної літератури

1. Хаммер М. Реінжиніринг корпорації: маніфест революції в бізнесі / М. Хаммер, Д. Чампі. – СПб., 2000. – 332 с.

Автори

Мельник Леонід Григорович, професор, завідувач кафедри економіки та бізнес-адміністрування, Сумський державний університет.

Таранюк Леонід Миколайович, доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування, Сумський державний університет (Int@ukr.net).

Таранюк Каріна Вікторівна, асистент кафедри управління, Сумський державний університет.

Тези доповіді надійшли 26 січня 2015 року.

Опубліковано в авторській редакції.

Мельник, Л.Г. Науково-методологічний підхід до визначення впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на кожний з етапів проведення реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств [Текст] / Л.Г. Мельник, Л.М. Таранюк, К.В. Таранюк: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика" (м. Харків, 26-27 березня 2015 р.). – Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2015. – С. 99-101.